Ka Makaainana.

BUKE VI----Ano Hou | Honolulu, Oahu, Iulai 6, 1896. | HELU 1

LA POA KIULAI.

Na Hoomanai Hauoli a me na Hoohiwahiwa.

I ka Poaono nei, la 4, i piha ai ka 121 o na makahiki o ka loaa ana ia Amerika Huipuia o ke kuokoa mai ia Beritania Nui aku. Ma Honolulu nei, ua hoomanai ae na poe Amerika olaio ia la me na hoohiwahiwa he nui. I ka po mamua iho, he ana hulahula ka i haawiia ae ma ka Paka Kuokoa malalo o na lawe lawe ana a ke Komite i kohoia no ia la. I kakahiaka nui Poaono, he ki-pu aloha. I ka auwina la, hora 1, he mau lealea ma ka Paka Kuokoa no, he hai olelo no ka la kuokoa mai ia Mekia Z. K. Pangborn, o ke kulanakauhale o Ierese, N. J., a me kekahi mau mea e ae, e like no me ka mea mau i na makahiki i hala se, e kehakeha ana hoi ia lakou iho I ke ahiahi, he ki-pu aloha hou no.

O kekahi mau hana e ae o ka la, ua huikau pi iloko o na lealea o ka hoomanao ana i ka la i hanauia ai o ka Repubalika o Hawaii. A peneia iho ka papakuhikuhi o na hana i malamaia:

I ka hora 6 o ke kakahiaka, he heihei waapa mawaena o ka Makala a me Heelani, a lilo ka eo ia Makala. Heihei waapa hueloboti mawaena o na makai kumau, na makai kiai o Kawa a me na keiki hoe o na waapa pailata. Ua puka ino loa ka waapa pailata i ka hei ana mai, aka nae, ua haawiia ka eo i na makai kumau e ka lunakanawai no ka huikau ana ka o na hoe iwaho. I ka hora 7, heihei kaa hehihehiwawae no 25 mile ka pahu holo.

O ka huakai hookahakaha hoi, ua hoomaka ke kai ana i ke kokoke ana e kani i ka hora 9, mai ka pa alii mai a hele ma Alanui Kalepa, pii ma Alanui Papu a huli ma Alanui Beritania, pii ma Alanui Ema a huli ma Alanui Kula, iho mai ma Alanui Papu a hoi ma ke Alanui Moi a hiki hou i kahi i hoomaka ai. O na makai ka mua loa, ka Ilamuku o ka la me kona mau ukali, na aliikoa, na pualikoa, ka luna nui o ka Oihana Kinaiahi a me na kaa kinaiahi me na kanaka, na kaa like ole me na hoohiwahiwa he nui, a me na poe hahai wale aku no. He huakai nui maoli no kela. O na kamalii kula kekahi o Kawaiahao malalo o ka malumalu o na pua i ole ai e wela i ka la, no ka mea, aohe o lakou mau papale. O ka lehulehu no hoi o na poe makaikai ma kapa alanui kahi i kuka aku ai.

Mai ka hora 10 a 11:45, he ike i ka Peresidena ka hana me na haawi hoomaikai ana. A i ke awakea ae, hora 12, he ki-pu aloha no ka Repubalika o Hawaii. Ua hookui ae na ki-pu aloha ana me ka na poe Amerika, a hui mai hoi me na mokukaua.

I ka auwina la, hora 2, he mau lealea o na ano like ole ma ka pa kinipopo o Makiki, a i ka hora 4, he paani kinipopo mawaena o na hui Kamehameha a me Honolulu.

A pau ia, i ka hora 7 a mahope wale iho, ua piha ae la ke kahua o Halealii Kuea i na kanaka no ka mana ana i ka hoolele ahikao ana o ia po. Aole i kana mai ka nui o na kane, wahine a me na keiki o na lahui like ole. Ua nana aku no hoi a molowa a ku a hoihoi olo. I ka bana Aupuni no hoi ka hooleslea ana me na leo melo. O ka hopena o kela hoolele ahikao ana o ka po, o ia no ka puka pu ana o ke poo o kekahi keiki Pukiki i kekahi ohe i hanle iho mai luna mai me ka maopopo mua ole, oiai e mumulu ana kamalii ma kahi e hanaia ana.

O keia ka paaina hope loa o na bana hoomanao o ia la.

KELA A ME KEIA.

He poe wahine Hawaii maluna o na lio me na holoku eleele kekahi i komo pu iloko o na hauoli ana o ka la, ma ka hookikakaha a hoohehelo ana ma na alanui. He hookohukohu hoi ka haua a kekahi poe wahine me na kahakahana hae Amerika maluna o ko lakou mau papale. Pela no hoi me na kane.

Ua hoowehiwehi ae kekahi mau hale oihana o ke kulanakauhale nei me na hae like ole a me na lau nahele no hoi kahi, i kulike ole aku nae hoi ka hie a me ka nani e like me ko ka makahiki i hala.

Aole no he ano maikai loa o na hana hookahakaha, mamuli paha hoi o ka hookaawale ana o na Amerika olaio ia lakou iho.

Popopo ka heihei waapa o ia kakahiaka. Ua puka a eo maoli i na keiki o ka waapa pailata, haawiia iho la nae ka eo i na makai. Haule loa hoi o Lo me kona waapa i ka huelo. O ia nae paha hoi, ku kaena a na makai, o Kimo Kupihea nae hoi ka oi loa aku.

Ua huikau pu hoi me kekahi poe makai o Kukuluaeo i ka hoomanao i keia la ma ka hobola ana i kekahi papaaina hau oli. He la-i i hanaia me ka nocau ke pa a me na pola ai. Pela pu no hoi ma kekahi mau wahi e ae.

Iwaena o na kaa hoikeike, he kaa kekahi i piha me ka eke palaoa, a he kaa me na papaa hau nunui me ka puaa, halakahiki, i'a, a pela aku iloko. He kaa hoopahenehene kekahi i na kaa panee o kakou nei, a na ka i kauwahi o ka akaia. Hookahi kaa lawe bipi o ka hui Meteropolitana, e kakau ana no na hipa i loleia, io bipi maka, a he bipi keiki a me elua hipa ola. He mau kaa e ae no hoi kahi i piha me na ano waiwai e ae.

C ka oi loa aku paha hoi o na kaa, mai ka hale hana mai o T. B. Mare. Na Papa Samu o Amerika e hookele ana, e ku ana hoi ke Akua-wahine o ka Lanakila mahope, he koa me ka pu a he luina manuwa ma kona mau aoao, a malalo iho hoi ona he kaikamahine oiwi puipui i uhiia me ka hae Hawaii.

Aka, o ka maemae maoli paha hoi o na kaa, o ia kahi kaa uuku e hukiia ana e elua mau kao keokeo, he wahi keiki uuku ko luna, malalo o ka hookele ana a Tome Makuaea. He mau kaa hehihehi-wawae kekahi i hele a paihi, eia nae, ua lohe mai makou i ke ano kapakahi o ka haawiia ana o na makana, i na poe wale no ka o ka Ahahui Hooikaika Kino Honolulu, a he neo hoi ka i loaa i na poe mawaho ae o lakou. No ia hui no ka na lunakanawai.

O ka Luna Nui o ka Oihana Kinaiahi hookahi wale no maluna o kona kaa, a ua like me he mea la ua haaleleia. Mahope aku hoi ona na kaawai, ua hele no a luhiehu me na hoohiwahiwa like ole, e like no me ke ano mau mai kahiko mai.

Hamole loa hoi na hale i hele a hihipea na hoopaihi ana i ka makahiki i hala, e laa me Holo me Keiki, Kakela me Kuke, Hale Opunui, a pela aku, a pela aku. Ua hoike mai la i ka hoihoi ole i nei makahiki, a o na hale inu rama hoi ka oi i nei hana ana, o ko Kimo Doda paha ka oi. Eia nae, ua hapa mai no na hoohiwahiwa o ke ano Hawaii, a he Maleka wale no ka hapanui loa ma na ano a me na mea a pau. Hoike no ka hoopailua Hawaii la. Aia no a he mea Maleka, nui ka hoihoiia. Kakaikahi loa hoi na halekuai i hoopaihi ae, aka, o na hae hoi ko kahi mau hale i welo ae. O ka Halepai Kekake nae hoi, he hapa Hawaii a he hapa Maleka ka olelo ana, o ka hope no nae hoi ka oi loa aku.

O ka makou pualikoa i mahalo ai, o ia ke Komopani F malalo o Kapena Zigila. A ukali aku hoi ke Komopani G malalo o Kapena Kea a me ke Komopani H malalo o Kapena Timi Mare. Iwaena hoi o na Kapena o na pualikoa like ole, o Kapena Kale Makate ka makou hoohialaai.

Haawina Kokua Kula.

Wahi a ka hoike o ka nupepa ekalesia ojli hapaha a ka Bihopa o Honolulu, o Iune iho la: Mamuli o ka unuhiia ana aku o ke kokua Aupuni mai ke Kula Iolani, i kokua mau ai hoi a pau i ka hopena o 1895 iho la no ka hoonaauao ana he umikumamalua keiki Hawaii ma ke $50 pakahi, e loaa ana he $600, na hooholo mai nei ka Ahahui no ka Hoolaha ana i ka Ike Karistiano (o Ladana, Enelani,) ma kona halawai ana iloko o Maraki he haawina kokua no ekolu makahiki i keia kula o ewalu kulana haumana o £6 o ka makahiki no na keiki Karistiano Hawaii.

Ia wa like no hoi i hooholo ae ai ka Ahahui he £96 no ewalu kulana haumana (eha no keikikane a eha no kaikamahine) no ekolu makahiki ma ka £4 o ka makahiki hookahi, no na Karistiano Pake ma ke kula ma Makapala, Kohala.

Nui Laki Sini Loi.

Poakolu iho la i wehe ae ai o Kwong Sing Loy (Kawona Sini Loi) i ke kuai hoemi a hoopau o kona halekuai mauka ae o ke kahua o Polelewa. Ua piha mau ka halekuai mai ia la mai a hiki i ka Posono nei i na poe o ... lahui like ole. O ia ka Sini Loi i hoike ponoi mai ai ia makou: "Nui laki Sini Loi. Nui kanaka, haole, Pake, Pukiki, hele ma ikuai. Kuai emi loa. Nui loa dala." He hoike keia no kona hilinaiia, a mamuli paha hoi kahi o kona kamaaina. Aole i pau keia kuai hoemi, e hoomau aku ana no a komo aku i keia pule ae.

MOOKUAUHAU ALII.

Na Iwikuamoo o Hawaii Nei Mai Kahiko Mai.

15. Kalanikukauwa k noho ia Kapoleikauila w, loaa o Hihiwalani k.

16. Hihiwalani k noho ia Kamili w, loaa o Kauihi a Hiwa k.

17. Kauihi a Hiwa k noho ia Kueluakawai w, loaa o Kaneiahaka w.

18. Kealoni k noho ia Kaneiahaka w, loaa o Kapulauki w.

19. Kainaaila k noho ia Kapulauki w, loaa o Kuluina w.

20 Kuluina w noho ia Kauakahilau k, loaa o Lonoikahaupu k.

21. Lonoikahaupu k noho ia Kamuo-Kaumeheiwa w, loaa o Kaumeheiwa.

22 Kaumeheiwa noho ia Ka-Kapuwai, loaa o Kamakahelei w.

23. Kaneoneo k, noho me Kamakahelei w, loaa o Kapuamohu w.

24. Kaeokulani k noho me Kamakahelei w, loaa o Kaumualii k.

25. Kaumualii k noho ia Kapuamohu w, loaa o Kealiiahonui k a me Kinoiki w.

26. Kuhio k noho ia Kinoiki w, loaa o Kapiolani, Kapooloku a me Kinoiki II., w.

27. David Kahalepouli Piikoi mare ia Kinoiki II w, loaa o David Kawananakoa, Edward Abnel Keliiahonui a me Jonah Kuhio Kalanianaole.

Maanei, he mea pono e komo ka ohana elua o J. Piikoi.

1. J. Piikoi mare ia Kamakee w, loaa o Lilia a me Maraea Piikoi.

2. O Lilia Piikoi ka i mare no ekolu manawa ia William S. Wond, John Ena a me Sam'l K. Kamakaia. Me kana kane mua, ua loaa hookahi keiki, oia o William Piikoi Wond, a ua nui iho nei no hoi, ua mare wahine a ua loaa keiki, make oia, a mahope aku no hoi kana keiki i ukali aku ai.

3. Thomas Cummins mare ia Maraea Piikoi, loaa keia poe: Lydia, Kamakee a me Maraea Cummins.

HOAKAKA—He mau inoa ke kahi i poina o na papainoa mua i puka, oia keia: O David Kamehameha me Mose Kekuaiwa. na keiki mua loa a M. Kekuanaoa me Kinau, na hanau mua hoi o Lota Kamehameha, Alekanedero Liholiho a me Victoria Kamamalu.

O Liokalani ke keiki hiapo a Kapaakea me Keohokalole, ka mua loa hoi o Kalakaua ma.

KO NA KAMA'LIIWAHINE ELIZABETH KEKAIKUIHALA KEKAANIAU MA.

1. Kalauinuikupuapaikalaninui Keoua k noho ia Kahiki kala w, loaa o Kalokuokamaile k.

2 Kalokuokamaile k noho ia Kalbiokaloni w, loaa o Kaohelelani w.

3. Nuhi k (he alii no Waimea, Hawaii) noho ia Kaohelelani w, loaa o Kekaikuihala w a me Laanui k.

4. Waipa k noho ia Kekaikuihala w, loaa o Ulumaheihei w.

5. Kaleipaihala II. k noho ia Ulumaheihei w, aohe pua.

(HOAKAKA.—O keia Kekaikuihala w ka *mea* nona kela mele kaulana; "Kekaikuihala kuimanono, kui e ke kai," a pela aku. I ka make ana o Ulumaheihei, na mare o Kaleipaihala ia Kealoha, a oia kana wahine hope loa. A oia no keia Kealoha, wahine a W. Kalaehao, e noho nei ma Kapalama.)

6. Laanui k noho ia Kekuaiplia w, kaikaina o Kaahumanu me Kaheiheimalie, aohe a laua pua.

7. Laanui k noho ia Owana w loaa o Elizabeth Kekaikuihala Kekauniau a me Gideon Kailipalaki Laanui.

8. F. S. Pratt (he haole Amerika) *mare ia* Elizabeth K. Kekaaniau, aohe pua.

9. Gideon Kailipalaki Laanui mare ia Kamaikaupa w, loaa o Theresa Owana Kaohelelani.

10. Ka Theresa Owana Kaohelelani mau pua: Daisy Napulihaokalani, Eva Kuwailanimano, Roberto Kalaninuikupuapaikalaninui Keoua a me Virginia Kaiola Kaahumanu Kaihikapumahana.

MA KO KAHIKIKALA (W) MA AOAO.

11. Kakae k noho ia Kapohauola w loaa o Kahekili I. k.

12 Kahekili I. k noho ia Haukanuinakamaka w loaa o Kawaokaohele k.

13. Kawaokaohele k noho ia Kepalaea w loaa o Piilani k.

14. Piilani k noho ia Laielohelohe w loaa o Kihapiilani k.

15. Kihapiilani k noho ia Kuniska w loaa o Kamalalawalu k.

16 Kamalalawalu k noho ia Piilaniwahine w, loaa o Kauhi a Kama k.

17. Kauhi a Kama k noho ia Kapukini w, loaa o Kalanikaumakaowakea k.

18. Kalanikaumakaowakea k noho ia Kaneakauhi w, loaa o Lonohonuakini k.

[Aole i pau.]

E holo homaha aku ana no Hilo ma ke Kinau o ka la apopo ke Kanikela Farani. O keia ka makamua loa o kona holo ana ike i ka mokupuni o Hawaii.

Eia ka mokumahu Mikahala ke hoomaemaeia nei i keia wa makai iho o ka uwapo o Uiakohee, a na ka Waiolele i pani aku kona mau awa ma Kauai. E hala ana isia he mau pule e hoomaiolo ai mamua o kona holo ana aku ma kona mau awa maa mau.

Mokuao Holemoana.

I ka auwina ia o ka Poakolu nei, na hookomo mai la iloko nei o Kou a-mo-ku aua ma ka aoao ma Waikiki iho o ka Adamu ka mokukana holo moana Mekiko Saragoza, he 12 na la holo mai Kapalakiko mai, ke awa ana i hadele aku ai ma ka la 19 o Iune iho la. Ua haawi ae la oia i na ki-pu aloha ana i ka Hae Hawaii mahope o ke kuu ana o kona heleuma, a no eha wale no keni ana o na pukuniahi a pau koke ae la mamuli o ka maikai ole o kekahi pukuniahi. Ua hoomaemaeia koke ia nae ia pu nui a pau, a haawi hou mai la oia i na ki-pu aloha ana, a ua panai aku la no hoi ka batari o Kakaako.

I ka moku i haalele aku ai ia Kapalakiko, a i ke awakea o kela a keia la, e hoolei mau ia ana he omole iloko o ke kai me kekahi palapala i hookomoia iloko, e hoike ana i ke ano o ka huakai aumoana a me ka nee ana o ke au, a na ke kai hoi ia e komalie aku a kahi e hoopae aku ai. He lebulebu na poe opiopio o luna o ka moku ma ke kulana pikimana, a i hemo mai hoi mai ke kula kona mai o Mekiko.

E ku iki ana ka moku maanei no umi paha la a holo aku no Iapana, a i ole, no Manila. Mailaila aku no Sinigapoa, Colombo, Adena. Awa Suida, komo aku ma ke Kai Waenakenuhonua no na mokupuni o Cadiza a me Havana a hoi loa i ka home ma Vera Cruza iloko o lune o keia makahiki ae.

He 128 ka nui o na kanaka o luna, he poe Mekiko wale no ka hapanui, a he ekolu wale no mau kanaka Pelekane, o ia na wiliki elua a me ka mea malama kukui uwila. He 1,500 ka nui o kona mau tona.

Eia keia moku malalo o na hoohana ana a Adimarala Augel O. Monasteiro.

Ua haawiia ae he ki-pu aloha ana i ke Kanikela i ka Poaha nei i kona holo ana aku a me ka hoi ana mai.

No ka uele mai i ka haawina ole i hookaawaleia e ka Ahaolelo iho la, ua hoikeia aku la ka lohe i ka makai kisi o kai o ke keena o na pailata, ma ka uwapo Pakipika, ua hoopauia oia.

Ua hoopaiia o Kapena Kuke o na makai kau lio mamua iho nei, i mua o ka Aha Apana he $100 no ke kuai wai ona me ka laikini ole iwaho o Waikiki, ma ka la 19 o Iune Ua hoohalabula aku oia i ka Aha maluna ae.

J. K. KAHOOKANO.

LOIO a he Kakau ma ke Kanawai.
KEENA HANA: Alanui Ka'humanu
Honolulu. ma 8, '96 1mk

Kanono ke Kumukuai.

O kekahi o na kii nani ka hiko i penaia e kekahi o na loea kahakii o Enelani, o ia no ke kii o na kaikamahine elua a ka Haku o Romene, ka mea nana i pena o Clifden, a i makauaia hoi i ke Duke o Malaboro, ka eha hoi o na duke i heaia ma ia inoa. No kekahi makahiki loihi kona malama ana i ua kii la a i kona make ana ua kuaiia aku la ua kii pena la no $53 000 ma ke kulanakauhale o Ledana a iilo no i ka hoa'loha ponoi o na duke la. He mau kaikamahine ka keia i makahehi loa ia no ka maikai o ko laua leo ma ka himeni a me ke kahakii.

Eia ka Rev. Kauka Hai iloko o ka ouawaliwali e noho nei iloko o keia mau la.

No ka lawa ole o na hoa, aole i malama ae ka Papa Ola i ko lakou halawai mau i ka Poakolu iho la.

Mai ko makou mea kakaue noho ana ma Kailua, Koolaupoko, Oahu, i loaa mai ai keia *mea hou malalo iho:* "Ua pau ae nei kekahi poe o makou nei i ka mare malu, ua hele no hoi a ulu ko kea, akahi no a komo i ka materemonio. Hu no hoi ka aka!"

Robert Napunako Boyd

(ITALIA)

He Ana-aina a he kokua no hoi ma ka hoponopono ana i na waiwai pa, hulihuli paha i na Buke o ke Aupuni, a pela aku.

☞ Keena Hana: Mauka iho o ka Hale Leta, maluna ae o ka halcaina Pake, Alanui Beteia. apl 13-mp

C. B. DWIGHT

[KALE KUAIKA.]

Mea Hana Pohaku Kaekae Alanui, na He Kupapau a me na Kia Hoomanao Mabela.

☞ E loaa no oia ma kona wahi noho ma Koiuiu, Honolulu nei. Telepona Hela 833. 17-1mk

C. E. Williams me Keiki

Ed. A. Williams, Luna Nui.

Helu 611, Alanui Moi, ma Ewa iho o ka Pa o Aigupita.

He mau mea kuai lako hale o na ano a pau loa.

He mau mea Hana Pahu Kupapau a Hoponopono Hoolewa.

E hoolakoia no na Kaa Kupapau, na Kapio a me na Kaa-ohana.

Ina no e ninau ia laua, e loaa no na Pohaku Kia Hoomanao no na He Kupapau

---

O ka Pahu kekahi hana liki loa ia loaa ana ia malalo o ka lawelawe ponoi ana a Ed. A. Williams, F. D., he mea i puka mai ma ka Kalaka Kuka o ka Pahu Maika i ka la 8 o Mei, 1894.

—NA TELEPONA—

Keena, Hela 179—Kauhale a me Kaha Pa Hela 848.

nov 2-mp feb 3-mp